gemeente
Haarlemmermeer

raadsvoorstel

Onderwerp	Prioritering Integraal Veiligheidsplan Haarlemmermeer 2023-2026
Portefeuillehouder	Marianne Schuurmans-Wijdeven
Steller	Lisette van Elk
Collegevergadering	10 januari 2023
Raadsvergadering	
Raadsvoorstelnummer	2022.0002554

1. Voorstel

Collegebesluit(en)

Het college besluit de raad voor te stellen om:

1. in te stemmen met het Integraal Veiligheidsplan Haarlemmermeer 2023-2026, met daarin de volgende prioriteiten:
   a. vergroten weerbaarheid jongeren tegen criminaliteit, wapens en drugs;
   b. versterken digitale veiligheid;
   c. waarborgen zorg en veiligheid van kwetsbare personen;
   d. aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit;
   e. tegengaan van polarisatie, radicalisering en extremisme.

2. Samenvatting

Eenmaal per vier jaar stelt de gemeenteraad een Integraal Veiligheidsplan (IVP) vast. In de raadsvergadering van 22 september 2022 heeft de raad, op basis van de Veiligheidsanalyse 2018-2021, ingestemd met vijf veiligheidsprioriteiten (2022.0001418) die zijn uitgewerkt in onderliggend IVP.

De vijf prioriteiten zijn:

a. vergroten weerbaarheid jongeren tegen criminaliteit, wapens en drugs;
b. versterken digitale veiligheid;
c. waarborgen zorg en veiligheid van kwetsbare personen;
d. aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit;
e. tegengaan van polarisatie, radicalisering en extremisme.

Deze prioriteiten zijn in willekeurige volgorde genoteerd en zijn gelijkwaardig aan elkaar.

De totstandkoming van het IVP wordt gekenmerkt door een integraal proces waarbij de betrokken deelnemers zoals de raad, externe samenwerkingspartners, inwoners en ondernemers aan de voorkant zijn geconsulteerd. De gemaakte opmerkingen en geleverde input zijn, waar mogelijk, verwerkt in het IVP.

Prioriteren houdt in dat we de preventieve en repressieve aanpak op een aantal veiligheidsthema's gaan intensiveren door daar onze bestaande capaciteit op in te zetten. Gelijktijdig zijn er andere, niet prioritaire thema's, die een meer beheersmatige aandacht

behoeven. Zoals bijvoorbeeld de aanpak van High Impact Crimes (HIC). Daarvoor hanteren we een basisuitvoeringsniveau. De werkzaamheden ten aanzien van de prioriteiten vinden plaats naast de reguliere werkzaamheden op het gebied van veiligheid. Dit is niet nader uitgewerkt in het IVP maar wordt opgenomen in het jaarlijkse uitvoeringsprogramma.

3. Uitwerking

3.1 Wat willen we bereiken?

Wat is de aanleiding, context?

Eenmaal per vier jaar stelt de raad een IVP vast. Ons huidige veiligheidsbeleid loopt eind dit jaar af. Eerder heeft de raad vijf veiligheidsprioriteiten vastgesteld naar aanleiding van de Veiligheidsanalyse 2018-2021 (2022.0001418).
De Veiligheidsanalyse is opgesteld met gegevens en input van onder andere het bevolkingsonderzoek 'Veiligheidsmonitor 2021', het Digipanel, de dorps- en wijkraden, het jongerenpanel/de jongerengemeenteraad en de ondernemers die deelnemen aan de Keurmerk Veilig Ondernemen trajecten en het Haarlemmermeers Ondernemersplatform. Tevens hebben we van zestien inwoners veiligheidsportretten laten opstellen. Daarmee willen we een gezicht geven aan wat onze inwoners en ondernemers qua veiligheid bezig houdt.

De vijf vastgestelde veiligheidsprioriteiten zijn nu uitgewerkt in onderliggend IVP. Waarbij in een werkatelier de raad en externe samenwerkingspartners zijn geïnformeerd en geraadpleegd over de inhoud van de prioriteiten.

Welk doel wordt nagestreefd?

De volgende strategische doelstelling hanteren we voor de periode 2023-2026:
'Haarlemmermeer is een veilige gemeente en dat moet zo blijven. Het is belangrijk dat iedereen veilig kan wonen, verblijven, werken en ondernemen, en zich bovendien veilig voelt'.

3.2 Wat gaan we daarvoor doen?

Wat zijn de argumenten?

In het IVP zijn vijf veiligheidsprioriteiten nader uitgewerkt, de prioriteiten zijn:

a. vergroten weerbaarheid jongeren tegen criminaliteit, wapens en drugs;
b. versterken digitale veiligheid;
c. waarborgen zorg en veiligheid van kwetsbare personen;
d. aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit;
e. tegengaan van polarisatie, radicalisering en extremisme.

Deze prioriteiten zijn op hoofdlijnen uitgewerkt in het IVP. Per prioriteit is beschreven waarom het een prioriteit is, wat we willen bereiken en wat we daarvoor op hoofdlijnen gaan doen.

Vergroten weerbaarheid jongeren tegen criminaliteit, wapens en drugs
Een derde van de inwoners van Haarlemmermeer is jonger dan 27 jaar en groeit op in een snel veranderende samenleving. Jongeren worden dagelijks geconfronteerd met verleidingen, groepsdruk en uitdagingen. Dit gebeurt zowel thuis, op school, op straat als online. Het is aan ouders, onderwijs en hulpverleners om hen hierbij te begeleiden en te ondersteunen. Veel van deze signalen zijn echter niet direct zichtbaar, waardoor het risico bestaat dat jongeren verleid worden tot negatief en destructief gedrag. Drugsgebruik, criminaliteit en wapengebruik kunnen hier het gevolg van zijn. Dit zorgt voor onveiligheid voor de jongeren zelf, voor andere jongeren, voor omwonenden en voor de gehele

maatschappij. Het is daarom van belang om in te zetten op het vergroten van de weerbaarheid van jongeren; indien dit niet voldoende is, is het noodzakelijk om repressief in te grijpen.

Versterken digitale veiligheid
Steeds vaker regelen inwoners, ondernemers en publieke instellingen hun zaken en diensten online. De online wereld biedt veel mogelijkheden en kansen, maar er zijn ook risico's. Traditionele criminaliteit en overlast verschuift in de vorm van cybercrime (strafbare feiten die worden gepleegd met en zijn gericht op een ICT-middel) en gedigitaliseerde criminaliteit (strafbare feiten waarbij gebruik wordt gemaakt van een ICT-middel). Het aantal meldingen en aangiften van bijvoorbeeld; marktplaatsfraude, phising, fraude bankgegevens, sextortion en vriend-in-noodfraude neemt sterk toe. Vriend-in-noodfraude is wanneer een zogenaamde vriend, familielid of andere bekende een bericht verstuurt dat hij dringend financiële hulp nodig heeft. De 'bekende' zit bijvoorbeeld zogenaamd in het buitenland vast en is zijn geld, telefoon en papieren kwijt. De 'bekende' vraagt vervolgens om snel geld over te maken.
De impact hiervan is groot. Slachtoffers kunnen naast financiële schade soms ook jaren online de gevolgen ondervinden van hun slachtofferschap. Met name kwetsbare groepen in de samenleving dienen hier weerbaar tegen te worden gemaakt, zoals kinderen en tieners. Maar ook rampen en crises met een digitale oorzaak kunnen de samenleving langdurig ontwrichten. Samen met politie, het Openbaar Ministerie en onze lokale en regionale ketenpartners richten we ons op het digitaal weerbaar maken van onze gemeente. We doen dat door het intern op orde te brengen en onze ondernemers en inwoners bewuster te maken van de online risico's, zodat slachtoffer- en daderschap kan worden voorkomen. Onze gemeente heeft een regierol en faciliterende rol door bewoners en ondernemers bewust te maken over wat er speelt en concrete adviezen en handelingsperspectieven te bieden.

Waarborgen zorg en veiligheid van kwetsbare personen
Kwetsbare personen kunnen geconfronteerd worden met meerdere problemen (tegelijkertijd). Dit kunnen problemen zijn op het gebied van psychiatrie, verslaving, financiën, wonen, inkomen etcetera. De situatie kan ontstaan dat zij grip op hun leven verliezen en daardoor overlast veroorzaken of zelfs in het strafrechtelijk circuit belanden. Het risico bestaat dat zij zichzelf of andere personen schade berokkenen. Om dit te voorkomen is samenwerking nodig tussen zorg- en veiligheidsprofessionals. Dat is vaak een uitdaging. Professionals uit deze twee werelden hanteren in hun werk andere uitgangspunten. Daar waar professionals uit het sociaal domein vooral werken met een intrinsieke motivatie bij cliënten, leggen veiligheidsprofessionals de focus op veiligheid en het handhaven van de wet- en regelgeving. Integrale samenwerking tussen beide domeinen is nodig. Dat vraagt om maatwerk en regie in een persoonsgerichte aanpak.

Aanpak georganiseerde ondermijnende criminaliteit
Ondermijning is de verwevenheid tussen de onderwereld en de bovenwereld. Georganiseerde criminaliteit ondermijnt het lokale gezag en verslechterd de veiligheid en leefbaarheid in de buurt of op een bedrijventerrein. Het levert bovendien schade op voor betrouwbare inwoners en ondernemers. Kernproblemen hierbij zijn met name de productie en handel in drugs, witwassen van crimineel verkregen vermogen, maar ook diverse vormen van mensenhandel door in georganiseerd verband opererende criminelen. Door de verwevenheid wordt de rechtsstaat ondermijnd evenals het vertrouwen van inwoners en ondernemers in de overheid.

Tegengaan polarisatie, radicalisering en extremisme
Steeds meer krijgt de lokale overheid te maken met (online) uitingen en gedragingen op basis van extreme anti-overheids- en identitaire denkbeelden. Deze denkbeelden passen minder in de traditionele verdeling van religieuze, politiek links/rechts of onderwerp gerelateerde ideologieën, maar kunnen ook tot extremisme leiden. In alle gevallen gaat het over 'door ideologie, religie en/of extreme (onderwerp gerelateerde) denkbeelden, gemotiveerde ontwrichtende uitingen of gedragingen tegen (onderdelen van) de democratische rechtsorde'. Voorbeelden van dergelijke (online) uitingen of gedragingen zijn haat zaaien, angst zaaien, dehumaniseren, demoniseren en (legitimeren van) geweld. Ongewenste gevolgen kunnen zijn het uitsluiten van andersdenkenden, conflicten tussen groepen, het ontstaan van parallelle (religieuze, ideologische of andersoortige) samenlevingen en het verdwijnen van de ruimte voor genuanceerde meningen. Aanhoudende gedragingen of uitingen van dien aard – zowel offline als online – leiden ertoe dat democratische middelen die tot het fundament van de rechtsstaat behoren hun waarde verliezen, met (gedeeltelijke) ontwrichting van de democratische rechtsorde tot gevolg. De ontwrichting kan zowel horizontaal (tussen inwoners) als verticaal (tussen inwoner en overheid) plaatsvinden.

Wat zijn de kanttekeningen en risico's?
Betekenis van prioriteren
Prioriteren houdt in dat we de preventieve en repressieve aanpak op een aantal veiligheidsthema's gaan intensiveren door daar onze bestaande capaciteit op in te zetten. Gelijktijdig zijn er andere, niet prioritaire thema's, die een meer beheersmatige aandacht behoeven. Zoals bijvoorbeeld de aanpak van HIC, jeugdoverlast en crisisbeheersing. Daarvoor hanteren we een basisuitvoeringsniveau. Dit is in het IVP niet nader uitgewerkt.

Preventie waar het kan, repressie waar het moet
We willen naast onze inwoners en ondernemers staan om onze ambities waar te maken. Daarbij hebben we een voorkeur voor een preventieve aanpak waar dat kan. Veel openbare orde en veiligheidsproblemen voorkomen we daarmee in een vroeg stadium. Waar preventie niet verder helpt om onze ambities waar te maken treden we repressief op. Daarbij zetten we bestuurlijke- en strafrechtelijke maatregelen in.

Flexibiliteit blijft nodig
De prioriteiten zijn duidelijk, maar het veiligheidsdomein is en blijft continue in beweging. Calamiteiten, crises en rampen zijn niet voorspelbaar. Ze eisen wel alle aandacht van de organisatie op, zodra ze zich voordoen. Dat vereist dat we ook voldoende flexibiliteit hanteren om verantwoord in te kunnen spelen om te doen wat nodig is. Daar waar doelen en ambities niet meer binnen bereik liggen informeren wij de raad actief.

3.3 Wat mag het kosten?
De kosten voor de uitvoering van dit voorstel worden geraamd op € 104.000. Binnen de programmabegroting van Veiligheid is € 61.500 beschikbaar. Dat betekent dat wij keuzes hebben gemaakt in de uitvoering. Waarbij wij op het volgende overzicht zijn gekomen.

Wat gaan we doen:
- het uitvoeren van Project HackShield;
- uitbreiding van de succesvolle campagne #YouChoose met drugsgebruik, drugscriminaliteit en op termijn met digitale veiligheid;

- continueren van de integrale controles op ondermijnende criminaliteit en ontwikkelen en organiseren van bewustwordingstrainingen voor inwoners en ondernemers om hen bewuster te maken;
- het organiseren en laten functioneren van een netwerk van sleutelfunctionarissen in de samenleving in de aanpak van polarisatie en radicalisering.

Wat gaan we minder doen:
- het aantal communicatieve uitingen op digitale veiligheid, ondermijning en polarisatie wordt verminderd;
- geen intensivering van de integrale controles ondermijnende criminaliteit, dit blijft maximaal twaalf keer per jaar;
- de helft minder bewustwordingsbijeenkomsten ondermijning voor inwoners en ondernemers;
- minder netwerkbijeenkomsten voor sleutelfunctionarissen in de aanpak van polarisatie;
- het algemene onvoorziene budget van openbare orde en veiligheid wordt verlaagd van € 25.000 tot € 10.000.

In de berekening van de kosten is er rekening mee gehouden dat de inkoop-btw compensabel is. De kosten worden gedekt uit het in de programmabegroting beschikbare budget van beleidsdoel A: Een veilige woon- en leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente Haarlemmermeer van het programma Veiligheid, taakveld 1.2.

Wat zijn de financiële risico's?
Het totale vrij besteedbare budget voor openbare orde en veiligheid voor 2023 wordt volledig besteed aan de uitvoering van het IVP.

3.4 *Wie is daarvoor verantwoordelijk?*
De raad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het strategisch veiligheidsbeleid. De raad stelt daarom de veiligheidsprioriteiten en het vierjaarlijkse IVP vast. Ons college is verantwoordelijk voor de vaststelling en uitvoering van de op het IVP gebaseerde jaarlijkse uitvoeringsprogramma's. Binnen ons college is de burgemeester eerste aanspreekpunt.

3.5 *Welke overige relevante informatie is beschikbaar?*
Participatie en communicatie
Op 13 oktober 2022 hebben de raad en de externe samenwerkingspartners het werkatelier Veiligheid bijgewoond. In dit werkatelier werden de vijf veiligheidsprioriteiten nader toegelicht en kon er input worden gegeven voor eventuele accenten binnen dat thema. De informatie die in het werkatelier is opgedaan is verwerkt in het voorliggende IVP.

In de InforMeer, in de column van de burgemeester en op onze social media geven wij aan het raadsbesluit aandacht. Wij verzorgen tevens een artikel in de nieuwsbrief voor de dorps- en wijkraden. Ook publiceren wij het raadsvoorstel en de bijlage op www.officielebekendmakingen.nl.

Juridische aspecten
In de Politiewet (artikel 38b, lid 1) is bepaald dat de gemeenteraad ten minste eenmaal in de vier jaar de doelen vaststelt die de gemeente op het terrein van de veiligheid nastreeft door de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening door de politie. Daarnaast bepaalt de Politiewet (artikel 39) dat de burgemeesters van de gemeenten in de regionale

eenheid en de hoofdofficier van justitie ten minste eenmaal in de vier jaar het beleidsplan voor de regionale eenheid vaststellen. Voorafgaand aan de vaststelling hoort de burgemeester daarover de gemeenteraad (zienswijzeprocedure). Het regionaal beleidsplan is, naast de gemeentelijke integrale veiligheidsplannen, binnen de eenheid opgebouwd vanuit de speerpunten van het openbaar ministerie en de landelijke veiligheidsagenda. In de Wet veiligheidsregio's (artikel 14) is bepaald dat het bestuur van de veiligheidsregio ten minste eenmaal per vier jaar een beleidsplan vaststelt over de taken van de veiligheidsregio. Dat beleidsplan is mede gebaseerd op een regionaal risicoprofiel. De Wet veiligheidsregio's (artikel 15, lid 3) schrijft voor dat het risicoprofiel wordt vastgesteld nadat de raden van de deelnemende gemeenten hun zienswijze hebben kunnen geven.

3.6 Wanneer en hoe zal de raad over de voortgang worden geïnformeerd?

Het vastgestelde IVP concretiseren wij jaarlijks met een uitvoeringsprogramma veiligheid. In de uitvoeringsprogramma's geven wij aan wat we dat jaar gaan doen en rapporteren we de raad over de uitvoering van de veiligheidsprioriteiten in het daaraan voorgaande jaar. Het Uitvoeringsprogramma Veiligheid 2023 wordt indien nodig in het eerste kwartaal van 2023 besproken met de raad.

4. Ondertekening

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,

de secretaris,	de burgemeester,
Michiel Ruis	Marianne Schuurmans-Wijdeven

Bijlage(n):

- Integraal Veiligheidsplan Haarlemmermeer 2023-2026